

~ АНАЛІЗ, АУДИТ, ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ~

УДК: 657

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-9-322-15-21>

**ІНТЕГРАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТОЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА ТА
ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОБЛІКУ
БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ АКТИВІВ**

Біла Ю. А., кандидат економічних наук, докторантка кафедри обліку і оподаткування, Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна
e-mail: yu.sudyn@wunu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-0741-5597

***Анотація.** Метою статті є визначення векторів інтеграції технологій точного землеробства та електронного документування операцій з обліку біоенергетичних активів в аграрних підприємствах. Дедукцію та аналіз використано для визначення важливості запровадження електронного документування в обліково-аналітичній системі суб'єкта господарювання. Узагальнення сприяло формуванню висновків щодо можливості створювати електронні документи за допомогою технологій точного землеробства, що дасть змогу підтверджувати облікові дані спеціальними технологічними засобами вимірювання. Результатами дослідження є рекомендації щодо формування електронних первинних документів з обліку біоенергетичних активів за такими групами: облік витрат на оплату праці, облік витрат запасів, облік витрат на амортизацію та ремонт агротехніки, облік виходу продукції. Практичне значення отриманих результатів полягає в удосконаленні процесу створення електронних первинних документів з обліку біоенергетичних активів за допомогою використання технологій точного землеробства.*

***Ключові слова:** облік, управління, біоенергетичні активи, електронне документування, технології точного землеробства.*

**INTEGRATION OF PRECISION FARMING TECHNOLOGIES AND
ELECTRONIC DOCUMENTATION OF OPERATIONS FOR ACCOUNTING
BIOENERGY ASSETS**

Yuliya A. Bila, PhD (Economics), Doctoral Candidate of the Department of Accounting and Taxation, West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine
e-mail: yu.sudyn@wunu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-0741-5597

***Abstract.** The purpose of the article is to determine the vectors for integrating precision farming technologies and electronic documentation of operations for accounting bioenergy assets in agricultural enterprises. The methodological foundations of the study are the dialectical method of cognition using a systematic approach. Deduction and analysis were employed to determine the importance of using electronic documentation in the accounting and analytical system of a business entity. Grouping, synthesis, and induction were applied to outline the directions of integration between precision farming technologies and electronic documentation as an accounting method. Generalization contributed to forming conclusions regarding the possibility of creating electronic documents using precision farming technologies, which will allow confirming accounting data through specific technological measurement tools. The research results include recommendations for forming electronic primary documents for accounting bioenergy assets in the following areas: labor cost accounting, inventory cost accounting, depreciation and agricultural machinery repair cost accounting, and product output accounting. It is proposed to use the following precision farming technologies for electronic documentation of operations: global positioning system, variable rate technology, robotic agrochemical soil analysis, unmanned aerial vehicles, differentiated fertilizer and plant protection product application, no-till and strip-till technologies, differentiated seed planting, selective execution of technological operations, determining the depth of technological operations, and monitoring planting density. The scientific novelty of the research lies in the identification of specific vectors for the integration of electronic documentation and precision farming technologies. The practical significance of the obtained results is the improvement of the process of creating electronic primary documents for accounting bioenergy assets through the use of precision farming technologies.*

***Keywords:** accounting, management, bioenergy assets, electronic documentation, precision farming technologies.*

JEL Classification: M410; M420; D240

Постановка проблеми. Процес обліку на підприємстві технологічно розпочинається з виявлення, вимірювання та реєстрації інформації з метою формування даних про стан справ суб'єкта господарювання. Спостереження за діяльністю на підприємстві здійснюється за допомогою документування, що вважається первинним методичним прийомом у бухгалтерському обліку. Документ є доказом виконання господарської операції та основою для запису на рахунках обліку, що свідчить про необхідність отримання достовірної

інформації на первинному реєстраційному етапі.

Сучасні технологічні, економічні та інші соціальні виклики вплинули на організацію документування на підприємстві. Виникнення комп'ютерів, Інтернету та хмарних технологій сприяло створенню віртуальних носіїв інформації, що зумовило формування електронного документування.

В аграрній сфері широкого використання набувають технології точного землеробства, які можуть інтегруватися з бухгалтерськими програмами та спростити процес документування операцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження науковців свідчать про актуальність впровадження електронного документообігу у діяльність підприємств усіх форм власності. І. Назарова сформулила наукові висновки щодо функціональних можливостей та переваг внутрішнього та зовнішнього електронного документообігу: «Впровадження як внутрішнього, так і зовнішнього електронного документообігу є одним з основних напрямів підвищення ефективності, точності та якості інформаційного забезпечення управління» [1]. М. Болдуєв, О. Болдуєва, та О. Лищенко обґрунтували необхідність застосування методу електронного документообігу в діяльності сучасних підприємств та визначили переваги його використання для управлінського персоналу [2]. В. Муравський описав як трансформується документування під впливом застосування комп'ютерно-комунікаційних технологій: «Повна автоматизація первинного обліку з використанням технологічних датчиків вимірювання забезпечує документування господарських операцій винятково в електронній формі» [3]. Отже, спеціальні технічні засоби вимірювання дозволяють отримати дані, що будуть зазначені у документі. Інформація, яка відображатиметься на рахунках обліку матиме не лише документальне підтвердження, а й технічно заміряні показники.

Щодо імплементації технологій точного землеробства у систему обліку на підприємстві, то Д. Мінаєв та Ю. Радилецький визначають такі напрямки: «формування інтегрованого інформаційного середовища; збір первинних даних; ідентифікація виробничих витрат; планування собівартості агропродукції; комунікації з внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами; автоматизований перманентний контроль; участь у розробці та прийнятті проєктів управлінських рішень» [4]. Л. Гнатишин та інші автори статті вважають, що впровадження технологій точного землеробства реалізується через складові системи автоматизації обліку та списання товарно-матеріальних цінностей: «мобільний агроном (посівний матеріал, добрива, засоби захисту рослин); автоматизація контролю паливно-мастильних матеріалів та води; GPS-моніторинг техніки та операцій (моніторинг виконання операцій, геометрія руху по полю, норми виконання операцій); автоматизація обліку та списання активів» [5].

Відокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Погоджуємось з науковцями, що описані способи використання технологій точного землеробства в обліку є актуальними. Вважаємо також за необхідне дослідити автоматичне формування електронних документів, які підтверджені точними обчисленнями, електронними картами та звітами роботи техніки, що дозволить спростити процес обліку, уникнути рутинних помилок, зловживань та заощадити час працівників.

Мета дослідження. є визначення векторів інтеграції технологій точного землеробства та електронного документування операцій з обліку біоенергетичних активів в аграрних підприємствах.

Основний матеріал. Технології точного землеробства – це: «комплексна високотехнологічна система сільськогосподарського менеджменту, що включає технології глобального позиціонування (GPS), географічні інформаційні системи (GIS), технології оцінки врожайності (Yield Monitor Technologies), технологію змінного нормування (Variable Rate Technology) і технології дистанційного зондування землі (ДЗЗ)» [6].

Технології точного землеробства дають змогу досягнути таких основних результатів:

1. Оптимізація та мінімізація матеріальних витрат. Завдяки ефективному розподілу ресурсів відповідно до наявних потреб можна економити насіння, добрива, воду тощо.
2. Зростання якості та врожайності агропродукції. Моніторинг погодних умов, якості ґрунту та рослин дозволяє оптимізувати процес вирощування.
3. Зменшення негативного екологічного впливу сільськогосподарської діяльності. Рациональне використання пестицидів дає можливість уникнути підвищеного забруднення ґрунтів та атмосфери.
4. Збільшення продуктивності ґрунтів. Оцінка якості ґрунтів дозволяє використати на окремих ділянках більше добрив, що покращить їхню родючість.

5. Керування ризиками. Технології агрометеорологічного прогнозування дають змогу уникати природних катаклізмів.

6. Спрощення ведення бухгалтерського обліку. Автоматизований збір інформації підвищує якість обліку та полегшує процес створення звітності.

Первинними біоенергетичними активами є енергетичні рослини, тому правильна організація документування процесу їх вирощування в аграрному підприємстві є важливим етапом для подальшого виробництва біопалива [7- 9]. Усі первинні документи з обліку витрат на вирощування енергетичних культур можна розділити на 4 основні групи: облік витрат на оплату праці; облік витрат запасів; облік витрат на амортизацію та ремонт агротехніки; облік виходу продукції.

Для нарахування заробітної плати працівникам за посадку живців (насіння) енергетичних культур, догляд за плантаціями та збір урожаю біомаси, що виконуються сільськогосподарською технікою (сівалки, трактори, комбайни, оприскувачі тощо), формується Обліковий лист трактора-машиніста (форма №67-Б). Документ створюється на кожного тракториста машиніста на термін, який передбачений планом документообороту на підприємстві [10]. Облік оплати праці на транспортних роботах, що виконується вантажним автотранспортом (перевезення саджанців, біомаси), здійснюється на підставі Подорожнього листа вантажного автомобіля. Документ є підставою для видачі пального та доказом виконання завдання, що засвідчується підписами відправника та одержувача вантажу. Актуальними нормативними актами не встановлено регламентованої форми цього документа, оскільки відповідно до Наказу Мінекономрозвитку та Мінінфраструктури від 10.12.13 р. № 1005/1454 стандартну форму подорожнього вантажного автомобіля скасовано [11]. Відміна на законодавчому рівні типових форм документів свідчить про втрату актуальності наявних форм та застарілий спосіб їх складання.

GPS-навігація та картографування виробничо-транспортних процесів дозволяє обчислити точну тривалість сільськогосподарських робіт та виконання виробничих завдань, що є підставою для нарахування заробітної плати робітникам.

Вирощування енергетичних культур супроводжується витратами запасів, основними з яких є: насіння, добрива, пальне, засоби захисту рослин, малоцінні швидкозношувальні предмети, запасні частини. Підтверджуючим документом щодо витрат насіння є Акт на списання насіння та садивного матеріалу (ф. № ВЗСГ-4). Внесення добрив та пестицидів оформляється Актом про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин (ф. № ВЗСГ-3). Зазначені документи повинні містити такі основні реквізити: назва підприємства; дата видачі; номер документа; назва посадкового матеріалу (добрив); назва рослин, під які вносяться добрива; площа поля, яка була оброблена; кількість посадкового матеріалу (добрив); підпис агронома [12]. Всі зазначені реквізити (крім останнього) в автоматизованому режимі можна отримати використовуючи технології точного землеробства: глобальна система позиціонування, електронні карти агродіяльності, технологія змінних витрат матеріалів, роботизований агрохімічний аналіз ґрунту, безпілотні літальні апарати. Затверджувати сформований на основі автоматизованих даних документ можна електронним цифровим підписом відповідно до Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» №2801-ІХ від 01.12.2022 [13].

У контексті економічної ефективності, згідно з зарубіжними дослідженнями, актуальними є такі види технологій точного землеробства: диференційоване внесення добрив та засобів захисту рослин; технології no-till та strip-till; диференційована посадка насіння; вибіркоче виконання технологічних операцій; визначення глибини технологічних операцій; моніторинг густоти посадки [14-15]. Вважаємо, що ці технології можна використати для надання інформації, яка буде враховуватись у документуванні операцій з обліку матеріальних витрат, а саме точного підрахунку кількості використаних виробничих запасів (насіння, добрив, води тощо). Систематизувати первинні документи з витрат матеріалів на вирощування енергетичних культур можна за допомогою Інтернету речей та штучного інтелекту у Виробничому звіті з рослинництва та Звіті про рух матеріальних цінностей.

Витрати на амортизацію відображаються у Розрахунку нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів, у якому зазначається об'єкт, що амортизується, та річна сума нарахувань, яка розподілена між місяцями року [10]. Глобальна система позиціонування та електронні карти агродіяльності дозволяють обчислити точний час роботи техніки, що, при умові застосування виробничого методу нарахування амортизації, зумовлює отримання найбільш достовірних даних щодо цього виду витрат. Крім того, перманентне спостереження за роботою техніки дає можливість виявляти та швидко усувати

поломки, а також планувати поточний та капітальний ремонт.

Облік виходу продукції енергетичних культур включає такі первинні документи: Талон шофера (ф. № 77б) і Талон комбайнера (ф. № 77в). Кожен талон призначений для обліку одного бункера біомаси, який був перевезений від комбайна. Зазначені документи реєструються у Журналі реєстрації талонів і можуть бути видані лише під розписку [10]. Використання електронного цифрового підпису та GPS технологій дозволять спростити процес документування виходу продукції енергетичних культур, уникнувши використання паперових талонів, що можуть бути випадково втрачені або пошкоджені.

На складах тимчасового зберігання отриману біомасу зважують та заповнюють Реєстр прийому зерна від шофера (ф. № 71-а). Обов'язковими реквізитами цього документу є: дата; номер реєстру; номер і назва машини; прізвище шофера; назва культури; вага; назва поля; підпис особи, яка прийняла. Також складається Реєстр приймання зерна та іншої продукції вагарем (ф. № 78), що є підставою для оприбуткування біомаси. Документ можна складати у розрізі енергетичних культур, що дозволяє систематизувати інформацію у Відомості руху зерна та іншої продукції (ф. №80) [10].

Розвиток новітніх технологій та наявність на підприємстві електронного документообігу значно спрощують документування обліку виходу продукції та сприяють зростанню внутрішнього гудвілу [16-17]. За допомогою технологій точного землеробства (глобальна система позиціонування, використання безпілотних літальних апаратів та електронних карт агродіяльності) можна здійснювати перманентний контроль процесу збору врожаю культур. Це дозволить визначати точну кількість зібраної біомаси у розрізі полів, техніки та виробничих працівників, що сприятиме уникненню рутинних помилок та зловживань. Також перевагами імплементації технологій точного землеробства в електронне документування аграрних підприємств є економія часу та оперативний звіт про кількість отриманої біомаси у бухгалтерський департамент (Рис. 1).

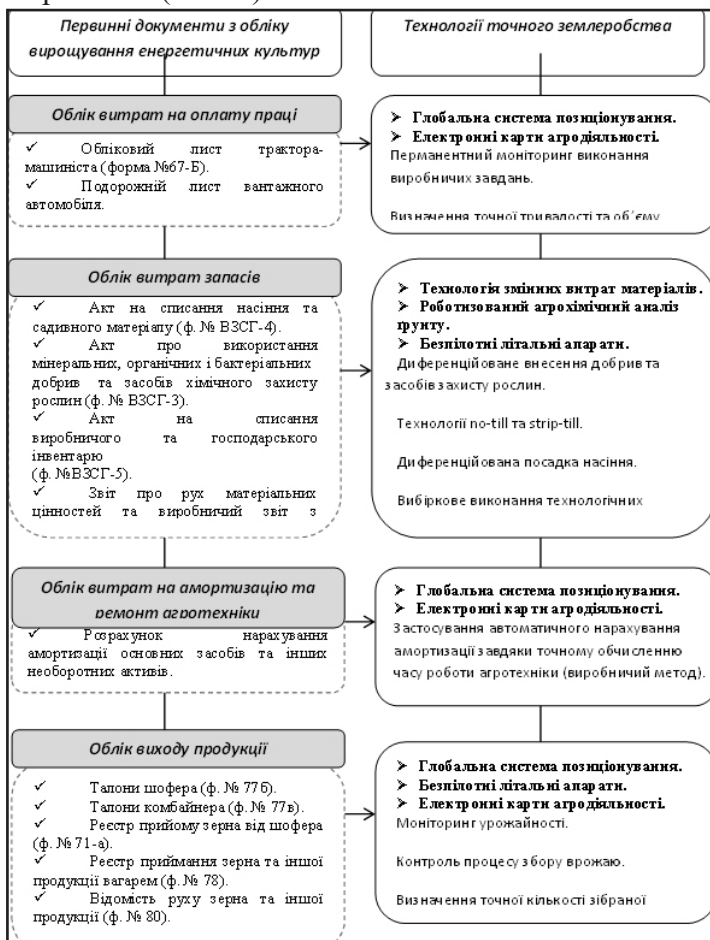

Рис. 1. Інтеграція технологій точного землеробства та електронного документування операцій з обліку біоенергетичних активів

Джерело: авторська розробка

Висновки. На підставі проведеного дослідження визначено, що основними векторами інтеграції технологій точного землеробства та електронного документування операцій з обліку біоенергетичних активів в аграрних підприємствах є:

1) Документування операцій з обліку заробітної плати та витрат на амортизацію і ремонт агротехніки. GPS датчики визначають точну кількість годин, яку агротехніка проводить у полі. За умови автоматичної інтеграції цих даних, інформація є підставою для нарахування погодинної оплати праці основним працівникам та обчислення амортизації техніки за умови використання виробничого методу.

2) Документування операцій з обліку матеріальних витрат. Проведення посівних та оприскувальних робіт, що супроводжується застосуванням технологій точного землеробства (диференційоване внесення добрив та засобів захисту рослин, технології no-till та strip-till, диференційована посадка насіння, вибіркове виконання технологічних операцій, визначення глибини технологічних операцій, моніторинг густоти посадки), дозволяє обчислити витрати пального, насіння, добрив та інших виробничих матеріалів.

3) Документування операцій з обліку виходу продукції енергетичних культур. Збір урожаю технікою, що обладнана сучасними засобами точного землеробства, дозволяє обчислити кількість сільськогосподарської продукції, що підлягає оприбуткуванню у розрізі полів, техніки, виробничих працівників тощо.

Результати здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок, що інтеграція технологій точного землеробства та автоматизованих облікових програм дає змогу створювати документи з мінімальною участю працівників та підтверджувати дані точними обчисленнями.

Список літератури

1. Назарова І. Я. Можливості та функції електронного документообігу. Економічний простір. 2020. №159. С. 166-170. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/espros_2020_159_36 (дата звернення 10.09.2024).
2. Болдуєв, М. В., Болдуєва, О. В., Лищенко, О. Г. Макроекономічні складові системи електронного документообігу в контексті інституційного забезпечення автоматизованого обліку бізнес-процесів в Україні. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2021. № 1. С. 147-157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2021_1_17 (дата звернення 10.09.2024).
3. Муравський В. В. Комп'ютерно-комунікаційна форма обліку: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 486 с.
4. Мінаєв Д., Радилецький Ю. Концепція управління агродіяльністю «точне землеробство» та значення геоінформаційних технологій в обліку і контролі. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2023. №65. С. 49-68. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2023.65.0.6505> (дата звернення 10.09.2024).
5. Гнатишин Л., Прокопишин О., Василюшин С. Облік вирощування енергетичної верби в системі управлінських інформаційних технологій виробництва енергетичних культур. Аграрна економіка. 2022. Т.15. №1-2. С. 115-126.
6. Словник агронома. Точне землеробство. URL: <https://superagronom.com/slovník-agronoma/tochne-zemlerobstvo-id18871> (дата звернення 10.09.2024).
7. Bila Yu. Bioenergy Assets as an Innovative Accounting Object: Definition and Recognition Criteria. *Oblík i finansi*. 2023. Pp. 5-10. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4\(102\)-5-10](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4(102)-5-10)
8. Задорожний З.-М. В., Крупка Я. Д., Омецінська І. Я. Концепція розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в Україні : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. 320 с. URL: http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5793/1/Kontseptsia_rorvytku_buhgalterskogo_obliku-2015.pdf
9. Bila Y. Bioenergy assets in the global climate scenario: multilevel model of functions. 2023. *Herald of Economics*. 3. 131–143. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.131>
10. Документування, облік та оприбуткування врожаю зернових культур. Головбух. 2024. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/9164-oblk-vrojaju-zernovih-kultur> (дата звернення 10.09.2024).
11. Наказ Міністерства економічного розвитку та мініфраструктури від 10.12.13 р. № 1005/1454. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1005733-13#Text> (дата звернення 10.09.2024).
12. Міністерство аграрної політики України. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах № 929 від 21.12.2007 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0929555-07#Text>

13. Закон України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» № 2801-IX від 01.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення 10.09.2024).

14. Kumar N., Upadhyay G., Choudhary S., Patel B., Naresh Chhokar R. S., Gill S. C. Resource conserving mechanization technologies for dryland agriculture. In *Enhancing resilience of dryland agriculture under changing climate: Interdisciplinary and convergence approaches*. Singapore: Springer Nature Singapore. 2023. Pp. 657-688.

15. Srivastava A., Prakash J. Techniques, answers, and real-world UAV implementations for precision farming. *Wireless Personal Communications*. 2023. № 131(4). Pp. 2715-2746.

16. Судин Ю. А. Облік і аналіз гудвілу підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.09. ТНЕУ, 2017. 20 с.

17. Судин Ю. Генезис терміну «гудвіл» у системі фінансового та управлінського обліку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. Вип. 2. С. 74-83.

References

1. Nazarova, I. Ya. (2020). Possibilities and functions of electronic document management. *Economic space*, 159, 166-170. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2020_159_36 (accessed September 10, 2024). [In Ukrainian].

2. Bolduev, M. V., Boldueva, O. V. & Lyschenko, O. G. (2021). Macroeconomic components of the electronic document management system in the context of institutional support for automated accounting of business processes in Ukraine. *Economic Bulletin of the Dnipro Polytechnic*, 1, 147-157. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2021_1_17 (accessed September 10, 2024). [In Ukrainian].

3. Muravskiy, V. V. (2018). *Computer-communication form of accounting: monograph*. Ternopil: TNEU. [In Ukrainian].

4. Minaev, D. & Radiletskyi, Yu. (2023). The concept of agricultural activity management "precision farming" and the importance of geoinformation technologies in accounting and control. *Bulletin of Lviv University*, 65, 49-68. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2023.65.0.6505> (accessed September 10, 2024). [In Ukrainian].

5. Hnatyshyn, L., Prokopyshyn, O. & Vasylyshyn, S. (2022). Accounting for the cultivation of energy willow in the system of management information technologies for the production of energy crops. *Agrarian economy*, 15, 1-2, 115-126. [In Ukrainian].

6. Dictionary of agronomist. (2024). Precision farming. Retrieved from: <https://superagronom.com/slovník-agronoma/tochne-zemlerobstvo-id18871> (accessed September 10, 2024). [In Ukrainian].

7. Bila, Yu. (2023). Bioenergy Assets as an Innovative Accounting Object: Definition and Recognition Criteria. *Form and finance*, 5-10. DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4\(102\)-5-10](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-4(102)-5-10)

8. Zadorozhny, Z.-M. V., Krupka, Y. D. & Ometsinska, I. Ya. et al (2015). *Concept of development of accounting, analysis and audit in Ukraine: monograph*. Ternopil: TNEU. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/5793/1/Kontseptsia_rorvytku_buhgalterskogo_obliku-2015.pdf [In Ukrainian].

9. Bila, Y. (2023). Bioenergy assets in the global climate scenario: multilevel model of functions. *Herald of Economics*, 3, 131-143. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.03.131>

10. Documenting, accounting and accounting of grain crop harvest. (2024). Headmaster. Retrieved from: <https://buhplatforma.com.ua/article/9164-oblk-vrojayu-zernovih-kultur> (accessed September 10, 2024). [In Ukrainian].

11. Ministry of Economic Development and the Ministry of Infrastructure (2013). Order dated December 10, 2013 No. 1005/1454. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1005733-13#Text> (accessed September 10, 2024). [In Ukrainian].

12. Ministry of Agrarian Policy of Ukraine. (2007). *Methodological recommendations on the use of specialized forms of primary documents for accounting for production inventory in agricultural enterprises No. 929 dated 12.21.2007*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0929555-07#Text> (accessed September 10, 2024). [In Ukrainian].

13. Verkhovna Rada of Ukraine (2022). Law of Ukraine «On electronic identification and electronic trust services» No. 2801-IX dated December 1, 2022. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (accessed September 10, 2024). [In Ukrainian].

14. Kumar, N., Upadhyay, G., Choudhary ,S., Patel, B., Naresh Chhokar, R.S. & Gill, S. C. (2023). Resource conserving mechanization technologies for dryland agriculture. In Enhancing resilience of dryland agriculture under changing climate: Interdisciplinary and convergence approaches. Singapore: Springer Nature Singapore. Pp. 657-688.
15. Srivastava, A. & Prakash, J. (2023). Techniques, answers, and real-world UAV implementations for precision farming. *Wireless Personal Communications*, 131(4), 2715-2746.
16. Sudyn, Yu. A. (2017). Accounting and analysis of goodwill of enterprises: autoref. thesis for obtaining sciences. candidate degree economy Sciences: 08.00.09. TNEU. [In Ukrainian].
17. Sudyn Y. (2018). The genesis of the term "goodwill" in the system of financial and management accounting. *Bulletin of the Ternopil National Economic University*, 2, 74-83. [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.09.2024
Прийнята до публікації 29.09.2024